

D. BIJLAGEN

BIJLAGE 1: SANCTIEBELEID EN MALVERSATIES

In de nota «beheer en toezicht» die in 1998 aan de Tweede Kamer werd voorgelegd, is toegezegd dat het parlement bij de jaarlijkse rekening van het Ministerie van Buitenlandse Zaken geïnformeerd zal worden over de bewezen gevallen van malversatie en de daarbij getroffen sancties respectievelijk de afweging die is gemaakt om geen sanctie te treffen. In de praktijk worden malversaties als bewezen beschouwd als er zodanig sterke aanwijzingen zijn, dat het bestaan van een malversatie logischerwijs niet ontkend kan worden. Het is dus niet zo dat bij alle gevallen door een uitspraak van de rechter een malversatie als bewezen wordt aangemerkt.

Ook is toegezegd tekortkomingen zoals het niet (tijdig) ontvangen van projectrapportages, het niet leveren van prestaties of het anders dan contractueel is overeengekomen besteden van beschikbaar gestelde middelen te melden wanneer er een substantieel belang gemoeid is.

Malversaties

In 2014 zijn in totaal veertig *vermoedens* van malversaties gemeld. Vermoedens van malversaties worden altijd onderzocht. Eind 2014 werden er nog zestien gevallen uit 2014, twee gevallen uit 2013, twee uit 2012 en één uit 2011 onderzocht. Om de Tweede Kamer meer inzicht te verschaffen in de lopende onderzoeken wordt jaarlijks in mei en oktober een vertrouwelijke brief met de stand van zaken per vermeende malversatie aangeboden.

Naast de bovengenoemde zestien zaken die nog in onderzoek zijn, zijn er zestien zaken bewezen en acht zaken als niet-bewezen aangemerkt. Hieronder worden de in 2014 *bewezen* gevallen van malversaties (16 uit 2014 en 2 uit 2013) genoemd:

2014

Gulu District NGO Forum (GDNF) – Oeganda

Nederland financierde de Oegandese organisatie Gulu District NGO Forum (GDNF) met een bijdrage van ongeveer EUR 180.000 in de periode van oktober 2010 tot februari 2013. Deze NGO vertegenwoordigt de belangen van kleine maatschappelijke organisaties die actief zijn in het Gulu District (Noord Uganda). Op basis van een aantal kritische opmerkingen van de accountant werd een aanvullend onderzoek ingesteld. Hieruit bleek dat bij de bouw van een nieuw kantoorpand de procedures niet juist gevolgd zijn en dat voldoende toezicht ontbrak. Het ingenieursbureau dat het onderzoek uitvoerde kwam tot de conclusie dat voor een bedrag van EUR 18.000 geen adequate onderbouwning is. GDNF heeft inmiddels dit bedrag terugbetaald aan de ambassade.

Center for Democratic Governance (CDG) – Oeganda

Het Deepening Democracy Programme (DDP), een multi-donor programma waaraan Nederland in de periode 2007–2011 heeft bijgedragen, heeft als doel initiatieven te ondersteunen gericht op het verankeren van democratische processen in Oeganda. Na vermoedens van onregelmatigheden heeft DDP een forensische audit laten uitvoeren bij het Center for Democratic Governance (CDG). De conclusie luidt dat voor EUR 354.000 waarvan het Nederlandse deel (9,5%) EUR 33.600 bedraagt geen adequate verantwoording is afgelegd. Op advies van de accountant is in oktober 2013 door de Deense Ambassade aangifte gedaan bij de Criminal Investigations and Intelligence Department (CIID) te Kampala. Het onderzoek is in de eindfase. Naar verwachting zal medio 2015 uitspraak plaatsvinden.

Electricity Access Rollout Program (EARP) – Rwanda

Met het Electricity Access Rollout Program (EARP) worden huishoudens, scholen en gezondheidscentra ondersteund bij de toegang tot het elektriciteitsnet. Nederland draagt 10% bij aan de totale uitvoeringskosten die begroot zijn op ongeveer EUR 300 miljoen. De accountant constateerde dat er spullen gestolen zijn uit het magazijn van het Electricity Access Rollout Program (EARP). Twee bewakers van een beveiligingsbedrijf zijn in staat van beschuldiging gesteld. Er is een gevangenisstraf geëist van 4 jaar en een boete opgelegd. Bij de diefstal waren geen werknemers van EARP betrokken. Naar aanleiding van het incident zijn aanvullende maatregelen op het voorraadbeheer ingevoerd. Van de totale diefstal bedroeg het deel dat aan de Nederlandse bijdrage is toe te rekenen EUR 58.000. EARP heeft een claim ingediend bij de verzekering van het beveiligingsbedrijf. Het verzekeringsbedrijf is nog niet tot uitbetaling overgegaan.

Common Humanitarian Fund – Somalië

Binnen het Common Humanitarian Fund (CHF) voor Somalië, een multi-donor fonds in beheer van OCHA (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs), is bij vijf NGO's fraude geconstateerd in de periode van de Somalische hongersnood (2010–2012). In totaal is door deze vijf NGO's USD 5.454.000 vals geclaimd of niet verantwoord. Het totale fonds had in de genoemde periode een omvang van USD 220 miljoen. Nederland heeft hieraan in totaal EUR 26.500.500 bijgedragen. Nederland beraadt zich over voortzetting van dit hulpkanaal in Somalië. OCHA werkt aan het terugvorderen van het geld bij de NGO's waar fraude is gepleegd via juridische procedures. Nederland volgt deze invorderingsprocedure.

Association Beninoise pour le Marketing Social (ABMS)/Autre vie – Benin

Nederland draagt EUR 4,5 miljoen bij aan het programma «Amour et Vie», een programma op het gebied van reproductieve gezondheidszorg. De contractpartner van Nederland, de lokale NGO ABMS (gelieerd aan Population Services International, een Amerikaanse NGO), heeft mogelijke fraude geconstateerd bij een van haar uitvoerende partners Autre Vie. Het zou gaan om het opvoeren van uitgaven die in werkelijkheid niet hebben plaatsgevonden, vervalsing van handtekeningen en van presentielijsten. ABMS heeft onderzoek ingesteld. Na dit onderzoek is door ABMS de contractuele relatie met NGO «Autre Vie» verbroken. Het totale bedrag van de onrechtmatige uitgaven (circa EUR 1.200) is door ABMS in mindering gebracht op de uiteindelijke betaling voor gedane werkzaamheden aan deze NGO. Andere maatregelen die ABMS nam zijn het intensiveren van de interne controles op declaraties van al haar NGO

partners en openheid over de geconstateerde fraude en de consequenties hiervan.

ICCO/ FUPADE – Nicaragua

Bij FUPADE, een in Nicaragua gevestigde partnerorganisatie van ICCO voor een programma om mensen te leren voor zichzelf op komen (Building Protection bij Empowering People), is fraude geconstateerd. Bij het aantreden van een nieuwe directeur bij FUPADE bleek dat gelden waren verdwenen waardoor niet aan de contractuele verplichtingen met ICCO kon worden voldaan. Van de door de organisatie ontvangen EUR 73.329 werd slechts EUR 29.395 teruggestort. Verder contact over het restant van de vordering blijkt onmogelijk. De organisatie lijkt niet meer te bestaan. De nieuwe directeur is vertrokken. Zijn voorganger is overleden. ICCO handelt deze zaak conform eigen protocol af en accepteert de schade voor hun eigen rekening.

Population Services International (PSI) – Malawi

Population Services International (PSI), een Amerikaanse NGO, ontvangt een subsidie van EUR 10 miljoen in de periode 2011–2015 voor activiteiten in 8 Afrikaanse landen (Benin, Kameroen, Malawi, Mali, Somaliland, Togo, Zambia en Zimbabwe). Het programma richt zich op betere beschikbaarheid van voorbehoedsmiddelen door innovatieve marketingtechnieken. Tijdens een routine controle is kleinschalige fraude vastgesteld bij het brandstofbeheer op het PSI-kantoor in Malawi. De verantwoordelijke medewerker zal juridisch vervolgd worden. Daarnaast zullen de procedures aangescherpt worden. Het gefraudeerde bedrag ad EUR 321 zal verrekend worden bij de vaststelling van de subsidie.

Mombasa Water Company – Kenia

Binnen het programma «Water Operators Partnership» is een strafrechtelijk onderzoek gestart naar Mombasa Water Company nadat er onregelmatigheden zijn ontdekt bij het leveren van materialen. Een aanzienlijk deel van de door het programma bestelde materialen bij Mombasa Water Company ontbrak bij de levering. Hiervan is melding gemaakt bij de eigenaar van Mombasa Water Company die aangifte van diefstal heeft gedaan bij de politie. Momenteel loopt de rechtszaak tegen de verdachte werknemer waarbij getracht wordt de schade van circa EUR 60.000 op hem te verhalen. Binnen Mombasa Water Company zijn maatregelen genomen om deze onregelmatigheden in de toekomst te voorkomen.

International Finance Corporation (IFC) – Indonesië

Binnen het «Program for Eastern Indonesia Small and Medium Enterprise Assistance» (PENSA) heeft een medewerkster van het landenkantoor van International Finance Corporation (IFC) Indonesië handtekeningen vervalst en vervolgens opdrachten voor het drukken van brochures en posters verstrekt aan familieleden en vrienden. IFC tracht de schade te verhalen is op de medewerkster. Het totaal bedrag van de fraude is USD 66.000, waarvan circa USD 3.000 toe te rekenen is als deel van de Nederlandse bijdrage. IFC neemt het bedrag van de schade voor eigen rekening.

International Pregnancy Advisory Services (IPAS) – Zuid-Afrika

International Pregnancy Advisory Services (IPAS) is een strategische partner voor de uitvoering van het Nederlandse beleid op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Binnen het landenkantoor van IPAS in Zuid-Afrika heeft een medewerker in een periode van drie jaar door middel van frauduleuze handelingen USD 341.183

verduisterd, hiervan is USD 26.122 toe te rekenen aan Nederland. IPAS heeft aangifte gedaan. De medewerker heeft schuld bekend en stelt een terugbetalingsregeling voor. Ondertussen heeft de verzekeringsmaatschappij het bedrag gemoeid met de fraude aan IPAS vergoed.

Nuffic – Nederland

Betreft vervalsing van een factuur van een IT-leverancier binnen het Netherlands Fellowship Programme (NFP) door een medewerker van Nuffic (ingehuurd via uitzendbureau). Nuffic heeft aangifte gedaan en de medewerker is gearresteerd en voorgeleid bij de rechter-commissaris. EUR 100.000 van het totale schadebedrag van EUR 150.000 is reeds terugontvangen. De fraude is voor rekening en risico van Nuffic.

Population Services International (PSI) / Association Beninoise pour le Marketing Social (ABMS) – Benin

Population Services International (PSI) ontvangt een subsidie van EUR 10 miljoen voor de periode 2011–2015 voor activiteiten in acht Afrikaanse landen gericht op betere beschikbaarheid van voorbehoedsmiddelen door innovatieve marketingtechnieken. Tijdens een routinecontrole is een kleinschalige fraude geconstateerd bij het brandstofbeheer op het PSI-kantoor in Benin. De omvang van de fraude betreft EUR 266. De betrokken medewerker is ontslagen en PSI zegde toe dat het gefraudeerde bedrag geretourneerd wordt aan Nederland.

International Partnership for Microbicides (IPM) – Verenigde Staten

International Partnership for Microbicides (IPM) heeft in de periode 2011–2014 een subsidie ontvangen van EUR 9.400.000 voor de ontwikkeling van nieuwe medische interventies op het terrein van armoedegereleerde ziekten. De financieel directeur van IPM op het hoofdkantoor in de Verenigde Staten heeft gefraudeerd met valse contracten en op die manier geld uit de organisatie weggesluisd. De geconstateerde fraude betreft een totaalbedrag van USD 780.000. Het is nog niet duidelijk in hoeverre deze fraude de door Nederland verstrekte subsidie raakt. De financieel directeur is ontslagen en procedures zijn aangescherpt. IPM heeft een claim ingediend bij de verzekeringsmaatschappij om het totale bedrag terug te krijgen.

The Vaccine Alliance (GAVI) – Nigeria

Binnen het vaccinatieprogramma in Nigeria heeft de accountant misbruik van fondsen geconstateerd ter waarde van USD 2.200.000. Misbruik kon plaatsvinden doordat de procedures en controles bij de National Primary Health Care Development Authority (NPHCDA) in Nigeria onvoldoende waren. De financiering van het Nigeria-programma is stopgezet en de Nigeriaanse autoriteiten hebben toegezegd het bedrag gemoeid met het misbruik terug te betalen. GAVI stelt aanvullend onderzoek in om de verantwoordelijken strafrechtelijk te kunnen vervolgen.

SNV – Tanzania

Een accountant heeft onregelmatigheden aangetroffen bij aanbestedingen in het SNV programma in Tanzania. Drie lokale SNV medewerkers huurden consultants in van firma's waar zij zelf eigenaar -dan wel op een andere manier betrokken zijn. Forensisch onderzoek wees uit dat voor EUR 31.330 onrechtmatige betalingen gedaan zijn waarvan EUR 18.330 Nederlandse fondsen betreft. SNV neemt de schade voor eigen rekening. De betrokken medewerkers zijn inmiddels ontslagen en juridische stappen

worden ondernomen. De procedures rond het aanbestedingsproces zijn aangescherpt.

Investing in Children and their Societies (ICS) – Cambodja

In het programma gericht op bevordering van kinderrechten van de organisatie Investing in Children and their Societies (ICS) in Cambodja is een fraudegeval gemeld. Onderzoek heeft aangetoond dat een programmanager persoonlijk een commissie van USD 300 heeft aangenomen bij aankoop van een auto, zonder dit te melden aan ICS. De programmanager heeft ontslag genomen. Naar aanleiding van het onderzoek heeft ICS het programma in Cambodja grondig gereorganiseerd en heeft de nieuwe landendirecteur de inkoopprocedures aangescherpt.

2013

Tesis/Plan Nederland – Nicaragua

Betreft onregelmatigheden die door PLAN Nederland zijn geconstateerd bij het «Girl Power» programma in Nicaragua. Bij onderzoek door de interne accountantsdienst van PLAN International is vastgesteld dat bij partnerorganisatie TESIS, verantwoordelijk voor de implementatie van een deel van het programma ter plaatse, fraude heeft plaatsgevonden. EUR 51.350 van de EUR 76.781 die aan TESIS was overgemaakt is onrechtmatig besteed. Het contract met TESIS is door Plan ontbonden. TESIS heeft daarop Plan Nicaragua aangeklaagd voor verlies aan inkomsten. De rechter heeft de aanklacht verworpen. PLAN Nicaragua heeft een strafrechtelijke procedure opgestart tegen TESIS.

Law and Order Trust Fund- Afghanistan

UNDP heeft ontdekt dat er onregelmatigheden waren bij bestedingen door de Afghaanse Politie Coöperatie uit het Law en Order Trust Fund (LOTFA). Bij het ontdekken daarvan heeft de Afghaanse Minister van Binnenlandse Zaken een onderzoek gelast en de inhouding van politieszakken voor deze coöperatie meteen stopgezet. Op basis van dit diepgravende onderzoek is geconcludeerd dat tussen 2002 en 2012 goederen zijn aangekocht waarbij de geldende aanbestedingsregels niet werden nageleefd. Een groot deel van de goederen ligt nog op voorraad. Daarnaast werden leningen verstrekt aan diverse politieorganisaties, centrale onderdelen, diverse officieren en provincies. Het Afghaanse Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft een plan opgesteld om de leningen terug te vorderen en de aangeschafte goederen te veilen. De opbrengsten zullen ten goede komen aan de fondsen voor de uitbetaling van salarissen voor politieagenten.

Opgelegde sancties

In totaal zijn 2 sancties in de vorm van een betaalstop opgelegd aan contractpartijen in 2014. Eén sanctie is na ontvangst van de vereiste accountantsverklaring inmiddels opgeheven. Sancties worden opgelegd indien contractueel overeengekomen rapportages ondanks herhaaldelijk rappel niet zijn ontvangen, prestaties niet geleverd zijn of de beschikbare middelen anders zijn gebruikt dan contractueel is overeengekomen. Sancties kunnen permanent of tijdelijk van aard zijn. Tijdelijke sancties kunnen bestaan uit het aanhouden van betalingen of het tijdelijk uitsluiten van organisaties tot aan de verplichtingen is voldaan. Permanente sancties bestaan uit het terugvorderen van voorschotten en eventuele juridische stappen tegen een organisatie.

In overeenstemming met de afspraak met de Tweede Kamer¹ worden sancties toegelicht, indien er sprake is van één of meerdere van onderstaande punten:

1. uitsluiting van een organisatie;
2. meerdere meldingen ten aanzien van een organisatie;
3. vorderingen van EUR 500.000 of meer.

De in 2014 opgelegde sancties voldoen niet aan deze criteria.

Ontheffing sanctiebeleid

Indien een contractpartij niet tijdig een gevraagde rapportage inlevert is het ministerie verplicht na het versturen van 2 rappellen een sanctie op te leggen. Het kan echter voorkomen dat de organisatie met redenen omkleed aangeeft de deadline niet te kunnen halen maar aannemelijk kan maken dat binnen afzienbare termijn dit wel te kunnen. In een dergelijk geval kan tijdelijke ontheffing verleend worden voor het opleggen van een sanctie. Hiervoor is een besluit van de ambtelijke leiding van de betreffende directoraten-generaal nodig. Nadat het rapport is ontvangen kan de activiteit regulier afgewikkeld worden. Als duidelijk is dat de contractpartij toch in gebreke blijft, wordt alsnog een sanctie opgelegd.

In 2014 is in totaal 2 keer een verzoek gedaan voor tijdelijke ontheffing van het opleggen van een sanctie. In deze gevallen heeft de departementsleiding ingestemd.

De in 2013 verleende ontheffing van het rappel- en sanctiebeleid op openstaande rapportageverplichting van activiteiten die uit de verdragsmiddelen zijn gefinancierd is in 2014 verlengd met 12 maanden. De Surinaamse Autoriteiten voldoen slechts met grote vertraging aan de rapportageverplichtingen die voortvloeien uit de verdragsmiddelen waardoor de afwikkeling van in het verleden verleende voorschotten vrijwel tot stilstand is gekomen. Nederland blijft aandringen op verantwoording over de gelden maar gezien de relatie tussen Suriname en Nederland zal dit een langdurige inspanning vergen.

¹ TK 31 444 V, nr 6 10